

Sakfrågeägarskap 1979-2018

I Valundersökningarna ställs öppna frågor om vilket eller vilka partier väljarna tycker har en bra respektive dålig politik på olika områden. Väljarnas betyg på partiernas politik används bland annat för att analysera varför väljare röstar som de gör. Betygsättningen ger också en avläsning av vilket eller vilka partier som uppfattas ha den bästa politiken på olika områden – det som inom väljarforskningen benämns sakfrågeägarskap (*issue ownership*). Ursprungsteorin menar att partiets sakfrågeägarskap är något mycket stabilt. Om ett parti lyckas bygga upp ett så stort förtroendekapital att de uppfattas vara bäst på ett område kan det försvåra för andra partier att överta sakfrågeägarskapet.

Resultaten från fyra decenniers mätningar i samband med svenska val har dock visat att partier visst kan stjäla sakfrågeägarskap från varandra. I tabellen nedan visas vilket parti som uppfattats vara bäst på olika områden under perioden 1979-2018. Vi ser några fall av stabilt sakfrågeägarskap – såsom exempelvis Socialdemokraterna och sociala trygghetsfrågor, Centerpartiet och glesbygdsfrågorna eller Moderaterna och företagande samt lag och ordning. De stora partierna har turats om att äga utrikes- och säkerhetsfrågor, sysselsättning och ekonomi. Exempel på sentida övertaganden är Socialdemokraterna av skol- och utbildningspolitiken 2014 och Centerpartiet av miljöfrågorna 2018.

Tabell 1 Partiernas sakfrågeägarskap 1979-2018. Partiet som flest väljare har ansett ha den bästa politiken på olika politikområden.

	1979	1982	1985	1988	1991	1994	1998	2002	2006	2010	2014	2018
Sysselsättning	S	S	S	S	S	S	M (S)	S	M	M	S	S (M)
Svensk ekonomi	-	S	S	S	M	S	S	S	S	M	M	M
Skatt	FP	S	FP	S	FP	S	FP (S, M, KD)	S	M (S)	M	S	M
Företagens villkor	-	-	-	-	-	-	-	M	M	M	-	M
Försvar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	S	M
Utrikes- och säkerhetspolitik	-	-	S	S	S	S (M)	M	S	S	M	M	M
EU	-	-	-	-	M	M	M	S	S	M	M	S
EMU	-	-	-	-	-	-	M	S	-	-	-	-
Lag och ordning	-	-	-	-	M	M	M	M	M	M	-	M
Flykting- och invandringspolitik	-	-	-	-	FP	S	FP (KD)	FP	FP	FP	S	M
Jämställdhet	FP	-	-	-	-	S	V	V	V	S	S	S
Social trygghet	-	-	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S
Miljö	-	C	C	MP	MP	MP	MP	MP	MP	MP	MP	C
Energi och kärnkraft	C	-	-	C	C (FP)	C	M	S	M (L)	M	S	-
Glesbygd	-	-	-	-	-	-	-	C	C	C	C	C
Utbildning och skola	M	-	-	-	-	S	FP (M)	FP	FP	FP	S	L
Äldreomsorg	-	-	-	-	-	-	KD	KD	KD	S	S	S
Sjukvård	-	-	-	-	-	-	-	S	S	S	S	S
Barnomsorg	S	-	FP	S	FP	S	S	S	S	S	-	-
Löntagarfonder	FP	M	M	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pensioner	-	-	-	-	-	-	-	-	-	S	-	-
Afghanistan	-	-	-	-	-	-	-	-	-	M	-	-
Integration	-	-	-	-	-	-	-	-	FP	-	-	-
Moral och etik	-	-	-	-	-	-	-	KD	-	-	-	-
Bistånd	-	-	-	-	-	-	-	S	-	-	-	-
USA och terror	-	-	-	-	-	-	-	S	-	-	-	-
Palestina och Israel-konflikten	-	-	-	-	-	-	-	S	-	-	-	-
NATO	-	-	-	-	-	-	-	S	-	-	-	-
Rättssäkerhet	-	-	-	M	-	-	-	-	-	-	-	-
Fred	-	S	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Statens inflytande	FP (C)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Källa: Valforskningsprogrammet, Valundersökningarna 1979-2018, för detaljer se kommentaren på nästa sida.

Kommentar till tabell 1: Frågan formulerades 2018 enligt följande: "Vilka partier tycker du har en bra politik och vilka partier tycker du har en dålig politik på följande områden?". Frågan formulerades 2014 och tidigare enligt följande "Jag skulle vilja ställa några frågor om vad du tycker om partiernas politik i olika sakfrågor. På det här svarskortet har vi ställt samman några frågeområden som har varit aktuella i svensk politik under senare år. Jag börjar med sysselsättningsfrågorna." "Är det något eller några partier som enligt din mening har en bra politik i (FRÅGEOMRÅDE)?" "Är det något eller några partier som enligt din mening har en dålig politik i (FRÅGEOMRÅDE)?". Siffrorna från 2014 och 2018 är viktade efter valresultat. Tabellen visar det partiet som har det högsta värdet i ett balansmått mellan andelen som har uppgett att partiet har en bra politik och andelen som har uppgett att de har en dålig politik. Partier i fetstil har över 20 procentenheter till näst högsta parti. Partier i kursiv har lägre än 5 procentenheter till näst högsta parti. Partier inom parentes är inom 1 procentenhet till högsta parti. En mer detaljerad analys av partiernas sakfrågeägarskap enligt valundersökningarna finns i [Rapport 2020:13](#) skriven av Trygve Pederby.